

УДК 378.14:37.013:808.5

Оленець С.Ю.

АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

*ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава,
senka20@mail.ru*

Як показує практика, педагог та творчість – нерозривні. Гармонійне поєднання творчого потенціалу викладача та знань із фахового предмету, дозволяє досягти високих результатів педагогічного процесу. А так як заняття – це невелика театральна вистава, то акторська майстерність дуже стає в нагоді.

За методикою К.С. Станіславського, в систему актора покладено три наступні принципи: 1) ремесло – відповідна міміка, голос, рухи; 2) мистецтво представлення – уміння правдиво передавати образ; 3) мистецтво переживання – переживання допомагають актору виконувати роль на сцені, створювати життя духу в художній формі.

Як бачимо можна провести аналогію між виступом актора на сцені та викладача на занятті. Якщо педагог не буде мати гарно поставлений голос, правильну міміку і жести, уміння передавати образ та переживати те, що доносить слухачеві, студент скаже «не вірю» і матеріал буде засвоєний не у той мірі, в якій би хотілось. Тому дуже важливо працювати над собою, своєю майстерністю актора-педагога. Для цього візьмемо згадану раніше методику Станіславського і інтерпретуємо на педагогічний лад.

По перше, необхідно виконувати постійну роботу над собою: вивчати не лише матеріал по темі заняття але і прийоми педагогічної роботи, взаємодії у групі, знаходити цікаві моменти та мотивувати вивчення теми. А також переживати і втілювати тему у життя, взаємодіяти зі студентами, співпереживати, бути захопленим, при цьому не випускати із виду кінцевої мети педагогічного процесу.

По друге, не можна відкидати щирість звернення педагога; найвищу ціль педагогічного процесу. Звертайте увагу на розвиток своїх персональних якостей, емоційної достовірності ситуації.

Техніка мови: Чому на деяких заняттях хочеться спати, а на інших буквально ковтаєш кожне слово педагога?! Усе залежить від голосу, техніки мови оратора. Це важливий комунікаційний навик, якому можна навчитися. Розвиток технічної мови, у першу чергу, передбачає роботу над голосом. Звучання ж останнього залежить від дихання, емоційного та фізичного стану мовця. Тому тренування голосу має на увазі комплекс різнопланових вправ. Це робота над постановкою дихання, артикуляцією, звуком, дикцією.

Так, наприклад, ви можете тренувати дихання наступним чином: а) з відкритим ротом зробити вдих і видих через ніс (10 разів); б) покласти руку на живіт, зробити повільний вдих, протягом 4 секунд, потім видих; в) стати рівно, вдихнути повільно таким чином, ніби нюхаєте квітку, потім видихнути, супроводжуючи видих звуком «пфффф»; г) глибоко вдихнути і на видиху вимовити довге речення або повільно скоромовку.

Вправи на артикуляцію: розпочати тренування необхідно із вимови голосних звуків окремо і разом (-І, -Е, -А, -О, -У). Після них вимовляти приголосні, тверді та м'які (так само, окремо і разом). А потім їх сполучення (голосних і приголосних).

Вправи для звучання: прочитати вірш наступним чином: перший рядок голосно, другий – тихо; тренуватися вимовляти одне і теж речення із різними відтінками: радості, суму, тривоги, печалі, гніву, здивування і т.д;

Вправи для дикції: а) встати на ноги, руки покласти на груди. Вдихнути, видихаючи нагнувшись вперед, вимовляючи при цьому голосні (-І, -Е, -А, -О, -У), намагаючись це робити якомога нижчим голосом; б) вимовляти складні сполучення вигляду ХСТРА, ПРАТК, і т.д; в) читати тексти із закритим ротом.

Таким чином, з допомогою своєї майстерності, педагог може не лише зацікавити у навчальному матеріалі, а й покращити сприйняття, а через нього і навички студента. Для цього викладачу необхідно володіти технікою, котра пов'язана зі звучанням голосу, об'ємом голосу, розвитком дихання, чіткістю і ясністю вимови (дикцією), інтонацією та виразністю. Саме в цьому можуть стати у нагоді вправи, представлені вище.